

## **P O S T A N O W I E N I E**

Dnia 2 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSA del. do SN Henryk Komisarski

Protokolant Marta Brylińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Barbary Nowińskiej

w sprawie **P. S., S. K.**

**i J. C.**

skazanych z art. 202c ustawy z dnia 16 lipca 1998r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. 03.159.1547),

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 2 lutego 2012 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść,

od wyroku Sądu Okręgowego

z dnia 30 listopada 2007 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego

z dnia 17 listopada 2006 r.,

**oddala kasację jako oczywiście bezzasadną, a kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.**

## **U Z A S A D N I E N I E**

Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 17 listopada 2006 r., uznał P. S., J. C. i S. K. za winnych tego, że w dniu 27 października 2002 r., działając wspólnie i w porozumieniu z ustalonymi i nieustalonymi osobami, w związku z wyborami do Rady Miejskiej B. dostarczali nieodpłatnie alkohol w postaci rozcieńczonego spirytusu w ramach kampanii wyborczej na radnego M. S. w ten sposób, iż przekazywały go osobom, które wcześniej zgodziły się głosować na wskazanego wyżej bądź zostały do tego nakłonięte obietnicą otrzymania alkoholu tj. występku z art. 202c ustawy z dnia 16 lipca 1998 r., Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików wojewódzkich (Dz. U. Nr 95, poz. 602, ze zm.) – dalej powoływana jako Ordynacja, i za to wymierzył J. C. i P. S. kary po 30.000 złotych, a S. K. karę grzywny w wysokości 20.000 złotych.

Wyrok ten zaskarżony został apelacjami obrońców P.S. i J. C., a także apelacjami osobistymi P. S. oraz S. K. W apelacjach tych podnoszony był zarzut, m.in. naruszenia art. 202c Ordynacji.

Apelacja obrońcy J. C., za zgodą tego oskarżonego, została cofnięta i Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2007 r. pozostawił ją bez rozpoznania, co skutkuje, iż wyrok Sądu pierwszej instancji, w zakresie dotyczącym tego oskarżonego, uprawomocnił się z tym dniem.

Z kolei Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 30 listopada 2007 r., utrzymał w mocy, w zaskarżonej apelacjami części, wyrok Sądu Rejonowego.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego, w całości, na korzyść P.S. i S. K. oraz wyrok Sądu Rejonowego, w części dotyczącej oskarżonego J. C., w całości, na jego korzyść, zaskarżył kasacją Rzecznik Praw Obywatelskich. **Zarzucił** w niej rażące i mające istotny wpływ na ich treść naruszenie prawa materialnego, to jest art. 202c Ordynacji, polegające na uznaniu P. S., S. K. i J. C. za winnych przypisanych czynów, mimo braku w ich działaniu wszystkich znamion przestępstwa określonego w tym przepisie i **wniósł** o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego oraz utrzymanego nim w mocy, w zaskarżonej części, wyroku Sądu Rejonowego oraz

wyroku tegoż Sądu w odniesieniu do J. C. i umorzenie postępowania wobec wszystkich oskarżonych, wobec przedawnienia karalności czynu.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Rzecznik Praw Obywatelskich w uzasadnieniu wywodzi, że za punkt wyjścia dla swych wniosków, Sąd Rejonowy przyjął analizę pojęć „podczas kampanii wyborczej” i „w ramach prowadzonej kampanii wyborczej”, uznając, że występuje między nimi różnica znaczeniowa. Sąd ten stwierdził wprost, że: „Tym samym newralgiczny tu **zwrot „w ramach prowadzonej kampanii wyborczej”**, który współtworzy zespół znamion czynu wyczerpującego kwalifikację z art. 202c Ordynacji, **nie jest tożsamy znaczeniowo ze zwrotem „podczas kampanii wyborczej”**, zdefiniowanej w art. 65 ust. 1 tejże ustawy” (k. 1836).

Według Rzecznika Praw Obywatelskich argumentacja ta niesłusznie została zaakceptowana przez Sąd Okręgowy, gdyż jak twierdzi Rzecznik Praw Obywatelskich, przepis art. 65 ust. 1 Ordynacji nie operował pojęciem „podczas kampanii wyborczej”, a tym samym nie mógł on być pomocny przy ustalaniu zakresu znaczeniowego pojęcia „w ramach prowadzonej kampanii wyborczej”. Przepis ten określał, jak należy rozumieć samo pojęcie „kampania wyborcza”, przez pryzmat czasu, stanowiąc, iż rozpoczyna się ona z dniem ogłoszenia rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów o zarządzeniu wyborów i ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem wyborów.

Według Rzecznika Praw Obywatelskich prowadzenie rozważań, czym jest działanie w ramach kampanii wyborczej, a czym działanie w związku z tą kampanią, możliwe jest jedynie w stosunku do tych zdarzeń, które mają miejsce w trakcie trwania tej kampanii, czasowo zakreślonym treścią art. 65 ust. 1 Ordynacji.

Rzecznik Praw Obywatelskich podnosi, że decydującym argumentem jest treść art. 201 Ordynacji, który to przepis we wniesionych apelacjach, stanowi właściwą płaszczyznę prawną ocen zachowania oskarżonych. Wskazywany przepis

przewidywał karalność za wykroczenie polegające na prowadzeniu agitacji „**w okresie od zakończenia kampanii wyborczej aż do zakończenia głosowania**”(podkreślenie w kasacji). Nie było więc żadnych przeszkód, jak wywodzi Rzecznik Praw Obywatelskich, by racjonalny ustawodawca, chcąc objąć ściganiem czyny, o takiej postaci sprawczej, jak w art. 202c Ordynacji, rozszerzył jego zakres, rozbudowując w ten sam sposób jego znamiona czasowe.

Tak interpretując art. 202c Ordynacji, Rzecznik Praw Obywatelskich podnosi, że skoro, co jest bezsporne w świetle niekwestionowanych ustaleń faktycznych, czyn oskarżonych miał miejsce w dniu 27 października 2002 r., a był to dzień wyborów samorządowych, to ta okoliczność przesądzała o braku podstaw do stosowania, do oceny prawnej ich działania, art. 202c Ordynacji.

Niewątpliwie, jak wynika z przedstawionego wyżej uzasadnienia kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich zaprezentowano w niej jedną z możliwych wykładni przepisu art. 202c Ordynacji. Z kolei Sąd Rejonowy, jak wynika z uzasadnienia wyroku z dnia 17 listopada 2006 r., kierując się po myśli art. 442 § 3 k.p.k., sformułowaniem wcześniej zapatrywaniem prawnym Sądu Okręgowego, a mając na uwadze treść art. 202b Ordynacji zawierającego sformułowanie „podczas kampanii wyborczej”, wywodzi, że użyte w art. 202c Ordynacji sformułowanie „w ramach prowadzonej kampanii wyborczej” należy rozumieć jako działanie w formach wskazanych w tym przepisie powiązane funkcjonalnie z kampanią wyborczą lecz „odrywające się od pojęcia kampanii wyborczej jakie zostało zdefiniowane w art. 65 ust. 1 Ordynacji. Jak podał, cyt. „Racją przemawiającą za taką wykładnią art. 202c ordynacji ma być, zgodnie z wiążącym sąd *meriti* stanowiskiem sądu okręgowego, potrzeba zapewnienia ochrony prawnej przed wywieraniem wpływu na zachowania wyborców poprzez zachowania ujęte w hipotezie tejże normy. Tym samym klasa przypadków podpadających pod hipotezę normy z art. 202c ustawy jest szersza niż jedynie akty podawania lub dostarczania alkoholu w zamian za głos wyborczy, obejmując jednakowoż także i takie

działania. Zakresem penalizacji objęte są zatem wszelkie formy aktywności logicznie, przyczynowo i funkcjonalnie powiązane z wyborami, manifestujące się podawaniem lub dostarczaniem alkoholu w warunkach szczegółowo opisanych w cytowanej tu normie w ramach prowadzonej kampanii wyborczej sensu *largo*, a zatem kampanii rozumianej jako suma zorganizowanych działań zorientowanych na osiągnięcie zwycięstwa wyborach, ujmowanej już w oderwaniu od ram czasowych wyznaczonych treścią art. 65 ust. 1 ustawy”.

Można też, zdaniem Sądu Najwyższego, równie zasadnie prezentować pogląd prawny, iż art. 65 Ordynacji określa tzw. „warunki brzegowe” legalnej kampanii wyborczej, a przepis art. 202c Ordynacji penalizuje ujęte w nim zachowania jako tzw. nielegalną kampanię wyborczą, nie związaną co do okresu terminami o jakich mowa w art. 65 Ordynacji.

W przedstawionych realiach nie jest zatem możliwe podzielenie zarzutu z kasacji. Skarżący zdaje się zapominać, iż zgodnie z art. 8 k.p.k. sąd karny samodzielnie rozstrzyga zagadnienia prawne. Ograniczeniem jurysdykcyjnej samodzielności sądu karnego w zakresie rozstrzygania zagadnień prawnych jest wiążąca wykładnia sądowa mająca oparcie m.in. w treści art. 442 § 3 k.p.k. („zapatrywanie prawne sądu odwoławczego”). Sąd Rejonowy, co do wykładni art. 202c Ordynacji był, po myśli art. 442 § 3 k.p.k. związany poglądem Sądu Okręgowego. Ten pogląd prawny nie może być oceniony w kategoriach rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego, albowiem nie można zasadnie wywodzić, iż ta wykładnia jest błędna.

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.